

MET EEN VOORWOORD DOOR HENK 'ZWARTE COBRA' ROMMY

DANIEL M. VAN DOORN & EVERT VAN DER ZOUW

CRIMINEEL UTRECHT

DE GESCHIEDENIS VAN DE MISDAAD
IN EN OM UTRECHT

*Uterech m'n stadšie, daôr gebeurt van allerhând
't bruis aôn alle kânt, in 't hartsie van 't lând*

*Herman Berkien
(1942-2005)*

CRIMINEEL UTRECHT

**DE GESCHIEDENIS VAN DE MISDAAD
IN EN OM UTRECHT**

DANIEL M. VAN DOORN & EVERT VAN DER ZOUW

**JUST
PUBLISHERS**

1e druk, april 2018
2e druk, mei 2018
3e druk, juni 2018
4e druk, juli 2018
5e druk, augustus 2018

Auteurs Daniel M. van Doorn & Evert van der Zouw
Copyright © 2018 Daniel M. van Doorn &
Evert van der Zouw | Just Publishers BV
Uitgever Hans van Maar

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt,
door middel van druk, fotokopie, microfilm, digitale bestanden of op welke
andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van
Just Publishers BV.

*No part of this book may be reproduced in any form, by print, photoprint,
microfilm, digital files or any other means, without written permission from
Just Publishers BV.*

Omslagontwerp Ben Gross
Opmaak Studio Spade, Voorthuizen
Redactie Tekstbureau Tempelier
Productie Hanzeboek

ISBN 97890 8975 503 2

NUR 339

WWW.JUSTPUBLISHERS.NL

INHOUD

Voorwoord

Inleiding

1. Duister verleden
2. Hans van Zon en 'Oude Nol'
3. Softdrugspioniers aan de Oudegracht
4. Vrijstaat 'De Huppel'
5. Rode Schemer
6. Van Nozems tot OMG's
7. Utrechtse 'zware jongens'
8. Stenen schuiven met Willem
9. 'Zwarte Cobra'
10. Utrechtse tentakels van Octopus
11. 'Hoedt dy voor den Utrechtsman'
12. Utrechtse monstransroof
13. Op de kaart
14. Strafpleiters

15. Het Wolvenplein

16. Op het 'Luie End'

Geraadpleegde literatuur

Foto's

VOORWOORD

‘Ik ben heel blij dat ik mezelf een Utrechter kan noemen. Ik ben er niet geboren, maar kwam er op mijn vijfde met mijn familie wonen. Ik heb een heel bijzondere en gezellige jeugd gehad in deze mooie stad.

Helaas zijn er goede vrienden van mij overleden sinds ik weg ben uit Nederland. Gelukkig heb ik Bertus Kwartan en Hendrik Rooze, allebei bijzondere personen, nog telefonisch kunnen spreken voor ze kwamen te overlijden. Degenen die nog in leven zijn, wens ik het allerbeste.

Ik wil de schrijvers van dit boek complimenteren met dit boek over de criminele geschiedenis van Utrecht, waarin zo veel personen staan die ik heb gekend. De lezers van dit boek wens ik heel veel leesplezier toe.’

Henk Orlando Rommy, juli 2017
Adellanto, Verenigde Staten

INLEIDING

Op zaterdag 24 mei 2014 spraken wij af elkaar nu eens écht te ontmoeten, in levenden lijve.

We kenden elkaar al jaren, omdat we allebei actief zijn op een misdaadforum op internet en elkaars interesse delen voor Utrecht en misdaad. Wij hebben een boekenkast die rijk gevuld is met true crime-boeken en we zijn allebei van mening dat er nog één boek ontbreekt aan onze collectie: een true crime-boek over Utrecht. De meeste Nederlandse misdaadboeken gaan over de Amsterdamse georganiseerde misdaad; Rotterdam en Den Haag worden minder belicht, maar komen toch ook aan hun trekken. Nu was de beurt aan ons.

We spreken af in het centrum van 'ons *Uterech*', op een terras van De Neude. Al bij het eerste biertje, praten we over *Crimineel Utrecht*.

We komen tot de conclusie dat dit een ideaal moment is voor een document over de misdaad in Utrecht. Verderop zitten de laatste gevangenen in de oudste bajes van Nederland, het Wolvenplein. Over drie weken zal het gebouw sluiten en worden de tijdelijke bewoners overgeplaatst naar de Penitentiaire Inrichting in Nieuwegein. Het eind van een tijdperk is nabij. Hetzelfde geldt voor de raamprostitutie-strook langs de Vecht, het Zandpad. De roze buurt zal sluiten en de prostituees in Utrecht gaan onzekere tijden tegemoet.

We nemen een aantal zaken door uit de geschiedenis van de Utrechtse misdaad. Er vallen namen: die van de beruchte boef 'Oude Nol', seriemoordenaar Hans van Zon en ongekroonde koning van de Huppeldijk Bertus Kwartan. Ook de dubbele moord op de Oudegracht in april 2000 komt ter sprake.

Na zo'n anderhalf uur praten weten we het zeker: het boek moet er komen. Wat we op dat moment nog niet weten, is dat onze zoektocht ons veel meer informatie zal opleveren dan we tevoren hadden gedacht.

We komen bijvoorbeeld te weten dat de kroeg, waar wij onze eerste ontmoeting hadden, de laatste werkplek was van de moordenaar van de Werfkeldermoorden. Tijdens ons onderzoek onderhouden we een uitvoerige e-mailcorrespondentie met advocaten, betrokkenen en misdaadjournalisten. We gaan op de koffie bij nabestaanden. We leggen zelfs contact met de bekende topcrimineel Henk Rommy, die zijn misdaadcarrière in de Domstad begon.

Over een paar zaken zijn we het van het begin af aan eens.

We willen ervoor waken de misdrijven die we gaan beschrijven te romantiseren én we streven ernaar een document te maken dat alleen is gestoeld op feiten. Wij willen op geen enkele wijze speculeren over gebeurtenissen en achtergronden van betrokkenen.

We bespreken ook de verschillende soorten misdrijven. Ook op dit punt zijn wij het eens.

Om onze zoektocht in te kaderen, besluiten wij dat we alleen zaken zullen beschrijven die voldoen aan de criteria van de georganiseerde misdaad. Dat houdt in dat de misdaden in groepsverband of in samenzwering werden gepleegd. Hoewel er in de regio Utrecht tal van voorbeelden zijn van geruchtmakende zaken van personen die alléén opereerden, gaan we die niet behandelen. Ook oorlogsmisdadigers, zedendelinquenten of voetbalhooligans laten we buiten beschouwing.

Als het schuim hard wordt in onze lege bierglazen is het voor ons duidelijk. We gaan aan de slag. Bij het afscheid beklinken we ons nieuwe werkverband.

Vier jaar na deze ontmoeting verwelkomen wij u trots in *Crimineel Utrecht*.

Daniel M. van Doorn en Evert van der Zouw, januari 2018

1

DUISTER VERLEDEN

Hof van Utrecht

Misdaad is niet modern. Het is modern om misdaad 'crime' te noemen, misdadigers gaan tegenwoordig geraffineerder en vaak gewelddadiger te werk en ze worden milder gestraft als in voorgaande eeuwen, maar daar blijft het bij. Geboefte is van alle tijden. Dat bewijzen ook de criminelen uit Utrechts oude tijden.

Na de Middeleeuwen groeide de bevolking van de stad Utrecht. Mét het aantal mensen, steeg ook het aantal criminelen. Die moesten worden bestraft.

Daarom richtte landsheer Karel V in 1530 de rechtbank Hof van Utrecht op, waar voortaan alle ernstige strafbare feiten werden behandeld die in de heerlijkheid Utrecht waren begaan. Eind zestiende eeuw zetelde de rechtbank in de voormalige Paulusabdij. Hij is nog altijd te bewonderen in de Hofpoort aan de Nieuwegracht.

In het eerste jaar van het bestaan van het Hof van Utrecht werden de eerste 'optekeningen' van georganiseerde misdaad gemaakt.

Het Hof had het druk. Misdadigers werken dag en nacht, óók als brave burgers slapen. En het duurde lang of kort, maar altijd was daar de dag dat de sterke arm van de wet de criminelen beet had.

Utrechts rapalje

De geschiedenis van het Utrechtse rapalje zou met gemak een boekwerk van honderden bladzijden kunnen beslaan. Er stonden talloze mannen en vrouwen voor de rechter en die rechter strafte niet mals. 'Water en brood' was mild, daar kwam een mens snel overheen.

Maar zodra de uitspraak leidde tot radbraken, geselen, brandmerken, verbanning, ophanging of onthoofding kon men alle hoop laten varen. Soms liet het stadsbestuur de hoofden van de dode, gestrafte daders op een spies zetten, in de hoop dat de brave burgerij daar lessen uit zou leren. Maar ook dat was ijdele hoop.

We voeren wat criminelen uit vroegere tijden ten tonele.

Dirck Lubbertsz van Tessel, die samen met Pieter 'Doktertje' van Room en Neel Buenen een 'boevenpak' vormde, maakte zich schuldig aan diefstal, inbraak, oplichting en geweldpleging. Het trio liep tegen de lamp toen ze bij het huis van Claes Veen uit Aalsmeer inbraken. Het slachtoffer wist in zijn hemd te ontkomen en haalde versterking. Niet veel later konden de inbrekers worden ingerekend. Ze werden vastgezet op 'water en brood' in de stadsgevangenis Hasenberg, ongeveer ter hoogte van het huidige stadhuis.

Op maandag 5 september 1530 veroordeelde het Hof van Utrecht de twee mannen en de vrouw tot onthoofding. Daarna werden hun lichamen aan het publiek vertoond. Een afschrikwekkend beeld, waarmee het Hof hoopte te bereiken dat burgers zich gedeisd zouden houden als ze wisten welk lot een misdadiger wachtte.

Een vrome wens, maar niet meer dan dat.

Het Hof van Utrecht zou nog drie eeuwen de handen vol hebben aan bendes die rovend en plunderend rondtrokken in Utrecht en omgeving.

Godmother 'Lange Anna'

Een van die rondtrekkende bendes werd geleid door een vrouw. 'Lange Anna' Jans woonde halverwege de zeventiende eeuw in de buurt van de Bakkersbrug over de Oudegracht. Ze verkeerde al jong in het gezelschap van dieven en landlopers. Ze ontpopte zich in tien jaar tijd tot de leider van een criminele bende die voornamelijk uit vrouwen bestond. Anna was op crimineel gebied een geëmancipeerde vrouw die haar tijd ver vooruit was.

Lange Anna hield zich voornamelijk met stelen bezig. Ze ontvreemde alles wat los en vast zat, als het maar geld opbracht op een

van de markten buiten de stad. Dekens, mansrokken, vrouwenkleding, bedlinnen – wat ze van de bleek wegnam – en natuurlijk geld, kostbaar huisgerei en zilver. Anna en haar vriendinnen-in-crime doorkruisten de hele regio.

Nadat ze gearresteerd was, werd ze gegegeld in Naarden en Hoorn en verbannen uit Haarlem. Het Hof van Utrecht legde er een schepje bovenop en veroordeelde haar in 1651 tot de lijfstraffen geseling, brandmerking en verminking op het schavot. Geseling hield in dat ze met een strop om haar nek met een zweep met meerdere staarten werd geslagen. Brandmerking gebeurde door een gloeiend hete ijzeren staaf met daarop het zegel van de stad op het voorhoofd of in een wang te drukken. De beul wreef erna nog wat buskruit in om het litteken mooi zwart te laten worden. Verminking betekende in het geval van Anna dat één van haar oren werd afgesneden. Tevens werd ze verbannen uit de provincies Utrecht, Holland en Zeeland.

Lange Anna leerde er weinig van en bleef haar praktijken in de regio uitoefenen. Ze werd in 1654 opnieuw tot zware lijfstraffen veroordeeld. Nadien is er niets meer van haar vernomen.

Dirck, Pietertje en Neel en benedeidster Lange Anna zijn maar enkele namen uit de rijke Utrechtse geschiedenis van de misdaad. Katen Jan, Laurens de Speelman, Jan de Fransman, Willem de Student, Klein Klaasje, Blanke Willem, Hendrick de Tamboer en Vette Piet – het is maar een keuze – kunnen makkelijk in de geschiedschrijving worden opgenomen.

Wellicht krijgen zij ooit nog een plaats in een boekwerk vol benede-historie.

Eén ding is zeker. Door de eeuwen heen waren de straffen die de criminelen kregen opgelegd, nooit en te nimmer genoeg om het kwaad uit de stad te verbannen.

2

HANS VAN ZON EN 'OUBE NOL'

Proces van de eeuw

Landelijke kranten schreven al weken tevoren over 'het proces van de eeuw'. Voor de Utrechtse rechtbank had het proces nummer 4668/67 gekregen, maar die nuchtere getallen schetsen niet het beeld van de zaak. Vier moorden, één poging tot doodslag, één zeer jonge dader van 26 jaar oud, één zeer oude opdrachtgever van 76 jaar oud, vier rechters, ruim twintig getuigen en een ongeteld aantal journalisten.

Een maand voor aanvang van het proces had minister van Justitie Polak geen toestemming gegeven om gesloten televisieruimtes in te richten. De rechtbank, gelegen aan de Hamburgerstraat 28, had hiervoor in april 1968 een verzoek ingediend. Het idee voor de speciale ruimte was ontstaan door de immense belangstelling voor het proces. De rechtbank bood plaats aan 120 man, het aantal journalisten zou de vijftig te boven gaan. De minister was van mening dat de aanwezigheid van televisiecamera's de rechtszaak te veel zou storen.

De spanning in de Domstad steeg.

Op 11 februari 1969 om 10:00 uur begint, onder leiding van mr. Derk van Zeben, het strafproces tegen hoofdverdachte Hans van Zon. De president van de rechtbank wordt bijgestaan door de rechters mr. C. Laan en mr. P.J.F.M. Lissone. Het drietal wordt ondersteund door een bijzittende rechter, mr. Carl Fromberg. De jonge, welbespraakte Hans, bijgestaan door mr. Frans Ravenswaay, wordt ervan verdacht verant-

woordelijk te zijn voor vier moorden en één poging tot moord. Te midden van twee parketwachters luistert Hans naar officier van justitie, mr. Abraham Somerwil, die de vijf pagina's tellende dagvaarding voorleest. *"...dat hij in Rotterdam op 23 juli 1964 ter uitvoering van zijn tevoren genomen besluit en beraamd plan om Eleonora Wilhelmina Hagers-Segov, van het leven te beroven, na kalm beraad en rustig overleg, opzettelijk gewelddadig met zijn handen, hand of vingers haar hals heeft samengedrukt gehouden". En: "met het lemmet van een mes – een puntig mes met golfsnede – één of meer sneden en/of steken in haar hals heeft toegebracht ten gevolge waarvan voorgenoemde Segov is overleden. Subsidiair als de moord na kalm beraad en rustig overleg niet bewezen zou worden geacht – doodslag"*. De openbare aanklager legt moord ten laste.

Mr. Somerwil vervolgt: *"dat hij te Amsterdam op 29 april 1967 na kalm beraad en rustig overleg Jacoba Theresia van der Voort meermalen althans eenmaal met een met lood gevulde pijp op haar hoofd heeft geslagen en met het lemmet van – wederom – een puntig broodmes met golfsnede één of meer steken en/of sneden in haar rug, hoofd, onderarmen en rechterzij heeft toegebracht, ten gevolge waarvan voorgenoemde Van der Voort is overleden"*. De tenlastelegging is opnieuw moord.

De officier van justitie legt in nog twee gevallen moord ten laste. De derde betreft de moord op de 80-jarige Utrechtse winkeleigenaar Jan Donse. De man werd in mei 1967 dood aangetroffen in zijn winkel aan de Laan van Nieuw-Guinea. Nummer vier is de moord op de 47-jarige veehouder Reijer de Bruin in Heeswijk. In augustus 1967 werd Reijer in zijn boerderij dood en zwaar verminkt aangetroffen door een buurtbewoner. Tenslotte verdenkt de officier van justitie in de vijfde en laatste zaak de verdachte van poging tot doodslag. In december van 1967 werd de 66-jarige Elisabeth Woortmeijer-Nikkel in haar woning in Utrecht met een stomp voorwerp op haar hoofd geslagen door Hans. De weduwe was naar eigen zeggen aan de dood ontsnapt.

Mr. Somerwil neemt na het voorlezen van de aanklachten de getuigen door met de rechter. Onder de twintig getuigen zitten onder andere prof. dr. Jaap Kloek, de man die Hans psychiatrisch onderzocht in het

Pieter Baan Centrum, dr. B. Makkink, de patholoog-anatoom die sectie verrichtte op het lichaam van Elly Hagers, een aantal politieagenten en rechercheurs en het slachtoffer van de poging tot doodslag de weduwe Woortmeijer-Nikkel. Nadat de officier van justitie de dagvaarding heeft voorgelezen gaat het proces om 11:10 uur van start.

De jonge jaren van Hans

In de publicaties over Hans van Zon zijn verschillende profielen van hem geschetst, uiteenlopend van een hyperintelligente jongeman tot een labiele, beperkte knul. De portrettering van de charmeur en vrouwen-verslindende Hans werd breed uitgemeten in diverse artikelen. De rol van zijn moeder kwam hierbij vaak ter sprake. De uiteenlopende verhalen verleenden de seriemoordenaar welhaast mythische proporties.

In februari 2015 schreef voormalig D66-politicus en schrijver Jan Terlouw samen met zijn dochter Sanne een roman over Hans. Zij kenden Hans als de vriend van de vrouw die bij het gezin een kamer huurde. De jongedame huurde het souterrain van het pand Tolsteegsingel 31. In de periode van 1964 tot 1967 kwam Hans regelmatig over de vloer. De jonge huurster en Hans hadden een kortstondige liefdesrelatie, één van de vele die Hans zou hebben gehad. Hans veroverde talrijke damesharten en tegelijkertijd verscheurde hij menig leven.

Johannes Martinus van Zon werd op 20 april 1942 in Utrecht geboren. De kleine werd vernoemd naar zijn beide opa's Martinus van Zon en Johannes Vos. Hans had één oudere zus, vijf jaar na zijn geboorte werd een tweede meisje geboren. Vader Adrianus van Zon was een uit IJsselstein afkomstige houtbewerker, die in zijn vrije tijd graag toneel speelde. De sfeer in het gezin was niet harmonieus. Moeder Cornelia Vos, ook afkomstig uit een arbeidersmilieu, wilde haar kinderen per se een andere, betere toekomst bieden. Als gevolg daarvan zette zij haar enige zoon op een voetstuk. Ze nam hem altijd in bescherming als hij met één van zijn zussen ruzie had.

Het gezin woonde in een kleine woning op de Rotsoord 22, uitkij-